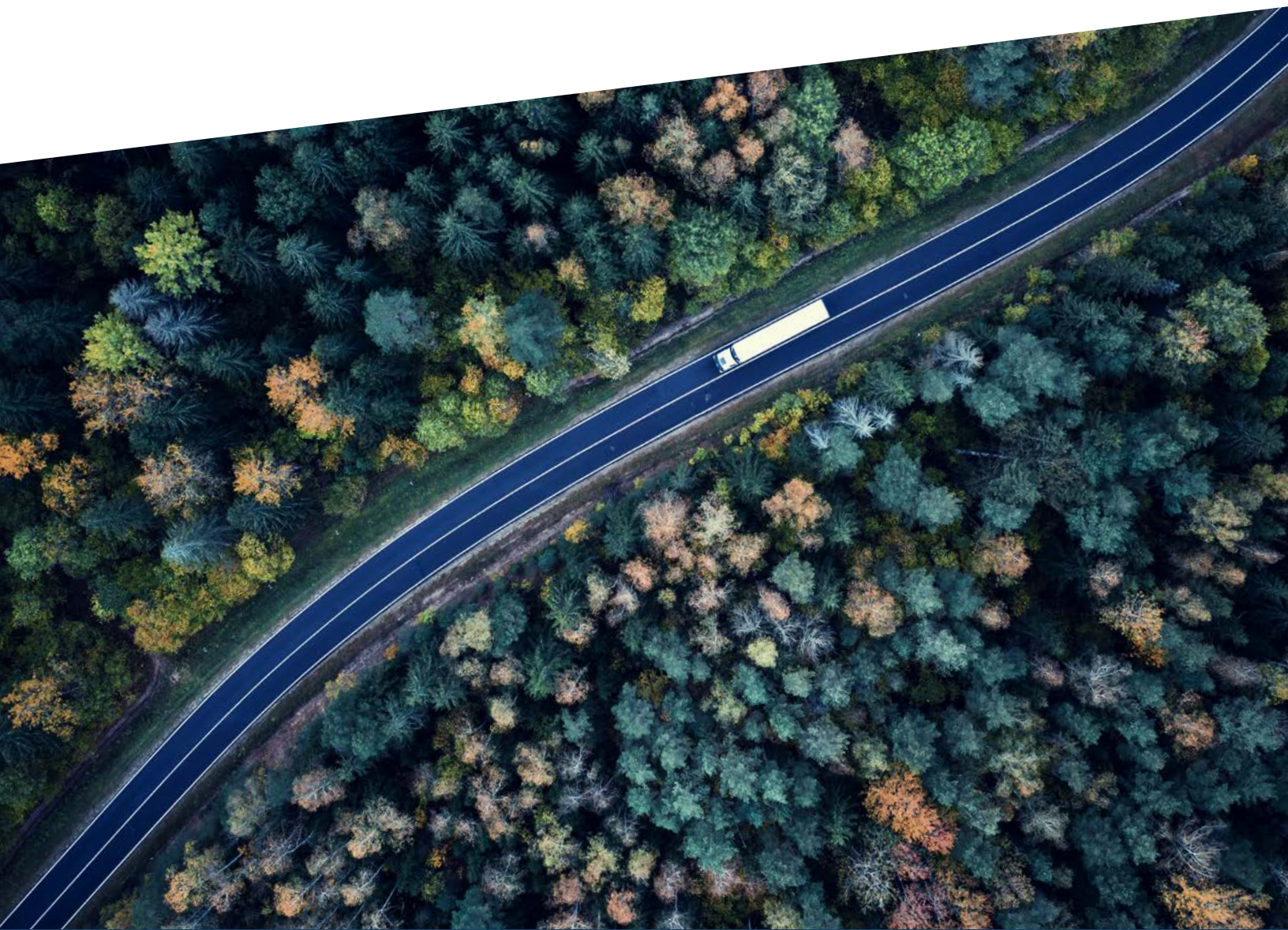

Transitie naar een duurzamere supply chain

Waarom een TMS cruciaal is bij de nieuwe Scope 3-emissie-eisen

Inhoud

- 1 – Waarom een TMS belangrijk is voor het rapporteren van emissies
- 2 – Welke regelgeving komt er op bedrijven af?
- 3 – Hoe een TMS helpt bij het voldoen aan duurzaamheidswensen
- 4 – Zo kom je tot de beste keuze
- 5 – Snel aan de slag met emissierapportage voor supply chains

1 **Waarom een TMS belangrijk is voor het rapporteren van emissies**

Bedrijven moeten starten met rapporteren van emissies

Onder druk van consumenten en de EU moeten bedrijven aan de slag met het rapporteren van emissies. Diverse recente onderzoeken tonen aan dat consumenten nu echt waarde beginnen te hechten aan duurzaamheid van zowel het product zelf als de levering ervan. Daarnaast wil de EU dat bedrijven met meer dan vijfhonderd werknemers vanaf 1 januari 2024 gaan rapporteren over de uitstoot in hun logistieke keten. Dat geldt voor CO₂-, CH₄- en N₂O-emissies, van Scope 1 tot en met Scope 3 emissies zowel upstream als downstream. Vanaf 1 januari 2025 geldt dezelfde regel voor kleinere bedrijven met minimaal veertig miljoen aan omzet en/of 250 werknemers.

Straffen bij in gebreke blijven

Voldoen aan de nieuwe regelgeving is niet facultatief. Sterker, de sancties voor bedrijven die niet tijdig handelen kunnen behoorlijk in de papieren lopen. De 'straffen' starten met een publieke melding en gaan over naar het verplicht aanpassen/rapporteren. Bij het alsnog in gebreke blijven kan een straf oplopen tot bijvoorbeeld vijf procent van de jaaromzet.

Toe naar duurzamer opereren

Waar duurzaamheid lang een marketingterm bleef, is dit nu zichtbaar aan het transformeren tot een onderwerp waarop bedrijven echt stappen moeten zetten. Aan de dooddoener 'meten is weten' ontkomen bedrijven niet meer, want hoewel de regelgeving vanuit de EU vanaf dag één niet keihard zal zijn, zitten controlemomenten wel degelijk in de pijplijn. Daarbij dwingen consumenten ondernemers ook steeds meer in de richting van duurzamer opereren. Dat is geen straf, maar biedt mogelijkheden voor wie er grondig mee aan de slag gaat.

De rol van een Transport Management Systeem (TMS)

Om te kunnen rapporten over emissies zijn een paar zaken nodig. Ten eerste data en ten tweede een applicatie om de emissiedata uit de supply chain goed te kunnen opslaan, verwerken en om te zetten in duidelijke rapportages. Een TMS is daarvoor ideaal. Een goed TMS maakt immers het verwerken én hergebruiken van gegevens uit de transportketen beduidend eenvoudiger.

2 Welke regelgeving komt er op bedrijven af?

Actie is vereist

Onder druk komen veel zaken op gang. Consumenten en EU willen beide meer actie op het gebied van duurzaamheid. Het onderwerp 'sustainability' leek door Covid-19 en de inval van Rusland in Oekraïne even van de radar verdwenen, maar is nu weer volop terug in de spotlight. Waar bedrijven tot voor kort op logistiek gebied vooral zeker wilden zijn dat ladingen van A naar B zouden komen, zullen ze partners upstream in de keten en logistieke partners de vraag moeten stellen hoe het zit met de bijhorende emissies. Dat vereist voor een groot aantal bedrijven dat ze aan de slag moeten.

Wat verandert er?

De hamvraag voor veel van deze ondernemers is: wat komt er op mij af en hoe speel ik hier zo efficiënt mogelijk op in? Milieuzones opgesteld door lokale overheden waren al een indicatie dat er verandering in de lucht hing. De EU komt daar nu overheen met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) als onderdeel van het EU Emissions Trading System (ETS). Hierbij moeten bedrijven in kaart brengen wat de uitstoot is van transporthandelingen binnen de keten.

Introductie van regelgeving

Het ETS is het Europese handelssysteem voor CO₂-rechten. Dat is iets waar niet alleen Europese rederijen aan moeten voldoen, maar ook die van buiten de Europese Unie. Onder andere bulk- en containerschepen gaan vanaf 2024 betalen voor de uitstoot die ze produceren.

*Een TMS kan
zendingen
consolideren om
de afstand en de
brandstof die nodig
is te beperken*

Plannen beschrijven in bestuursverslag

Ondernemingen moeten binnen deze CSRD verschillende zaken in een bestuursverslag gaan melden. Zo is het verplicht om aan te geven:

- welke plannen een bedrijf heeft om zowel bedrijfsmodel en strategie passend te maken voor de overgang naar een duurzame economie
- op welke manier de onderneming maatregelen neemt om negatieve effecten van het bedrijf en de waardeketen te voorkomen
- welke voortgang het bedrijf boekt met de gestelde doelstellingen (het bereiken ervan)

(Bron: <https://executivefinance.nl/2023/01/corporate-sustainability-reporting-de-grote-europese-stap-naar-duurzaamheidsrapportage/>)

In de praktijk is er natuurlijk meer dan Europese regelgeving. Aanvullend geven consumenten aan dat ze nu al enigszins, maar in de nabije toekomst absoluut de CO₂-voetafdruk van een levering willen kunnen begrijpen. Dat laatste blijkt uit onderzoek van Descartes (*Retailers: Sustainability is Not a Challenge, It's an Opportunity*).

Waarover moeten bedrijven precies rapporteren?

Er zijn drie soorten emissies waar bedrijven verantwoordelijk voor zijn en over moeten rapporteren. In volgorde van makkelijk naar moeilijk zijn het deze:

Scope 1 – Dit betreft de uitstoot die direct door een bedrijf is veroorzaakt.

Scope 2 – Hier gaat het om de indirecte uitstoot, bijvoorbeeld door het energieverbruik van een bedrijf.

Scope 3 – Deze categorie omvat alle andere vormen van uitstoot veroorzaakt door bedrijven in de waardeketen. Dus ook het transport van producten/grondstoffen/onderdelen dat externe partijen in opdracht van een bedrijf uitvoeren.

Scope 3 vormt grootste deel uitstoot (typisch 90 procent)

De eerste en tweede vorm van emissies is relatief eenvoudig te berekenen. Dat de EU nu regelgeving heeft aangekondigd die ook Scope 3 emissies omvat heeft een belangrijke reden. Deze emissies behoren in veel gevallen tot de grootste uitstoot van een bedrijf. Regelmatig tot wel negentig procent van het geheel.

Sancties bij niet rapporteren

Sancties zitten in de pijplijn als stok achter de deur om bedrijven aan te zetten tot het rapporten van emissies. Landen zijn zelf verantwoordelijk voor het controleren of bedrijven wel of niet rapporteren én vervolgens voor het sanctioneren. De sancties kennen een stapsgewijze uitrol, waarbij er eerst een publiek statement zal komen over een bedrijf dat niet voldoet aan de regelgeving. Daarna krijgt een bedrijf de nadrukkelijke opdracht te starten met rapporteren en tenslotte is er de stok om mee te slaan: boetes. Deze kunnen per land variëren, maar in het geval van Duitsland kunnen bedrijven een boete krijgen tot tien miljoen euro of vijf procent van de jaaromzet.

3 Hoe een TMS helpt bij het voldoen aan duurzaamheidswensen

Op uniforme manier emissies bepalen

De verplichting om over duurzaamheid te rapporteren betekent dat vooral verladers actie moeten ondernemen. Het gaat daarbij om actie in de vorm van het verzamelen van duurzaamheidsdata uit de eigen organisatie en initiatief om de uitstoot van de diverse transporteurs in kaart te brengen. Deze verladende ondernemingen zijn in veel gevallen de regisseur van hun logistieke keten. Het zijn daarmee ook de partijen die in staat zijn om op een uniforme manier emissies te bepalen. Het TMS is hiertoe in staat op basis van data zoals afstand en gewicht.

TMS als centraal systeem

Een behoorlijk aantal grotere bedrijven werkt inmiddels met een TMS. Toch valt hier nog een wereld te winnen. Bijvoorbeeld omdat nog niet elk bedrijf een TMS gebruikt of er een verouderd systeem actief is met beperkte mogelijkheden. Een TMS is het centrale

administratieve systeem voor het afhandelen van de orderstroom en het plannen, het uitvoeren en het verbeteren van de transportbewegingen. Het TMS maakt feitelijk alles inzichtelijk wat hoort bij het verplaatsen en zelfs het plannen van goederen.

Data uit modaliteiten combineren

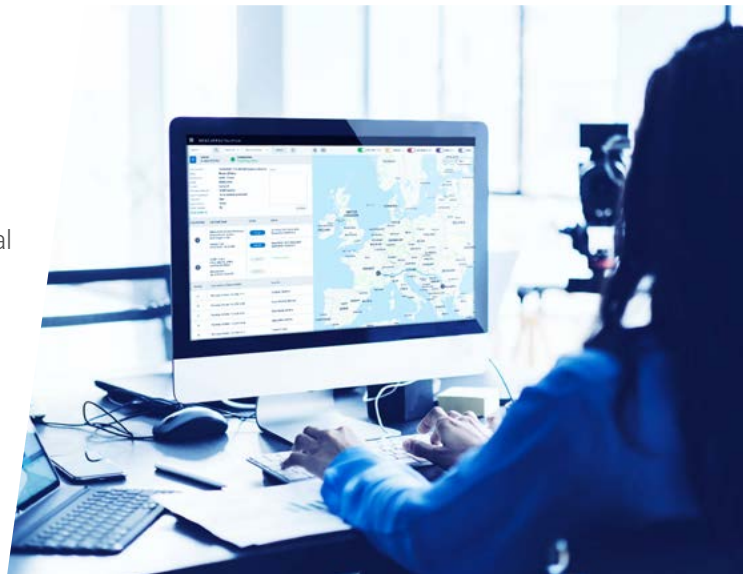
Toch geldt er voor veel ondernemers bij de zoektocht naar een effectieve applicatie een 'maar', want niet elk TMS is in staat tot het beheren en plannen van meer modaliteiten dan wegvervoer. Met het oog op veel zicht en grip op de keten is het zeer waardevol als data uit bijvoorbeeld weg-, zee-, lucht- en railtransport te combineren is. In het kader van CSRD kan dit zelfs noodzakelijk zijn om tot een goed beeld van de gecreëerde uitstoot in de keten te komen.

Wat kun je met een TMS in relatie tot de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)?

Veel bedrijven zitten op een enorme berg data, maar maken daar mede door een gebrek aan overzicht te weinig gebruik van. Beschikt een verlader over een TMS, dan is het de vraag of de data daarin accuraat en volledig is. Voor het kunnen berekenen van bijvoorbeeld de CO₂-uitstoot van een vracht is minimaal de basale data nodig over te rijden afstanden en gewichten van de artikelen. Daarbij kan het TMS van een verlader, mits goed ingericht, dienen als ideale applicatie voor het verzamelen van data over transport en goederen én op basis daarvan berekeningen uitvoeren. Als verlader kun je voor wegvervoer een inschatting maken van de te verwachte kosten doordat je TMS je CO₂-uitstoot kan bepalen op basis van de doorgegeven data. Voor lucht- en zeevracht is meer data nodig, zoals gegevens van havens, schepen en legs (connectiepunten).

GLEC-rekenmethode

Hoe beter de data uit de logistieke keten waar een verlader over beschikt is, des te eenvoudiger het is om te voldoen aan de duurzaamheids regelgeving. Overigens dient de data die bedrijven verzamelen én uiteindelijk rapporteren te voldoen aan geldende standaarden, waaronder GLEC. Voluit is dit de naam van het Global Logistics Emissions Council, dat een raamwerk ontwikkelde. Dit geldt wereldwijd inmiddels als de methode voor het berekenen en rapporteren van emissies afkomstig uit de logistieke keten. Sterker, dit GLEC Framework is de enige wereldwijd erkende meetmethode voor het geharmoniseerd berekenen en rapporteren van de logistieke footprint voor het Greenhouse Gas Protocol. Dit geldt zelfs voor multimodale ketens.

Waar liggen de grootste uitdagingen?

Verreweg de grootste uitdaging waar bedrijven mee te maken hebben is een gebrek aan data en dus inzicht. Maar er zijn meer uitdagingen. Niet per sé in volgorde van belangrijkheid gaat het om deze drempels tussen de huidige werkelijkheid en hetgeen overheden vanaf 1 januari 2024 verlangen:

Uitdagingen op weg naar duurzaamheidsinzicht en het voorkomen van boetes:

- Gebrek aan data over afstanden, gewichten van ladingen, vervoermiddelen, havens en schepen
- Werken met gemiddelde uitstoot is nog de norm in plaats van accurate data
- Onvoldoende inzicht in de gebruikte modaliteit(en)
- Heel veel API's voor het opsturen / opvragen van data
- Gebrek aan moderne TMS
- Snel handelen vereist met startdatum regelgeving

TMS: van basis naar toekomstige berekeningen

Een TMS is de applicatie waarmee je data over het transport uit verschillende modaliteiten organiseert en centraliseert. In het geval van een container registreer je bijvoorbeeld het gewicht van de opslagunit, de afstand die deze aflegt en met welk type schip. Daarmee kun je een bepaalde hoeveelheid uitstoot toeschrijven aan de container en artikelen. Een goed TMS kan data bij forwarders en/of vervoerders ophalen. Daarna kan het systeem aan de hand van duidelijke logistieke data berekeningen doen over bijvoorbeeld de CO₂-uitstoot. Met een TMS dat is voorzien van de basisdata uit de logistieke keten is het relatief eenvoudig om uitstootrapportages te maken. In de toekomst kunnen bedrijven vervolgens uitrekenen welke kosten er bij een zending hoort en op basis daarvan keuzes maken of deze aan klanten voorleggen. Op dit moment zijn vrachtkosten erg belangrijk, CO₂-uitstoot kan uitgroeien tot een extra parameter.

4 Zo kom je tot de beste keuze

Bedrijven zijn aan zet om te voldoen aan de nieuwe duurzaamheids regelgeving. Dat betekent niets minder dan het ondernemen van actie, want er is nog weinig tijd om de basis te leggen voor het kunnen maken en doorgeven van rapportages. Bijvoorbeeld omdat er tijd gaat zitten in een selectie- en contractingtraject en aanvullend een TMS-implementatieperiode. Bij een bedrijf met vestigingen in meerdere landen is doorgaans ook meer tijd nodig voor de uitrol van het systeem.

Een TMS is het startpunt op weg naar een duurzame keten

Het actief bepalen en waar mogelijk reduceren van CO₂-emissies uit de supply chain is de nieuwe weg die bedrijven moeten bewandelen. Dat is nu nog lastig, bijvoorbeeld omdat data vanuit diverse hoeken van de keten en op basis van verschillende manieren tot de verlader komt. Maar of het onder druk is van wet- en regelgeving of consumenten, duurzaamheid staat in de schijnwerpers. Dat blijkt onder andere uit het eerder aangestipte onderzoek van Descartes (Retailers: Sustainability is Not a Challenge, It's an Opportunity). Ongeacht de methode die bedrijven gebruiken om zendingen thuis bij consumenten af te leveren, verwacht de klant een duidelijke uitleg van de CO₂-uitstoot die daarbij hoort. Op dit moment verwacht al 23 procent van de consumenten dat dit het geval is, binnen vijf jaar stijgt dit percentage tot 51 procent.

Actief bepalen en waar mogelijk reduceren van CO₂-emissies uit de supply chain is de nieuwe weg voor bedrijven.

Meten, inzicht, verbeteren en keuzes maken

Inspelen op duurzaamheid is iets wat bedrijven niet kunnen negeren. Een TMS kan de basis vormen voor succes bij het effectief zetten van de noodzakelijke stappen om emissies te beperken. Het TMS is in staat om de huidige stand van zaken duidelijk weer te geven en progressie in de toekomst te meten. Ook kunnen bedrijven met een TMS vervoerders en services zo inrichten dat duidelijker is welk soort transport en bijhorende diensten leiden tot welk soort uitstoot.

Zet extra duurzaamheidsstappen

Door extra informatie op te vragen bij vervoerders is bovendien het TMS nog verder te verrijken. Dat kan leiden tot meer zicht op de logistieke keten met bijhorende voordelen: als jij als verlader weet waar je minder presteert, kun je stappen zetten om dat aspect van je business te verbeteren. Uiteraard ook waar het duurzaamheid betreft. Bijvoorbeeld door zendingen te consolideren als de kans zich voordoet, het reduceren van het brandstofverbruik met bijvoorbeeld vijf tot tien procent of het verminderen van het papiergebruik met een tot vijf documenten per levering. Ook daarvoor is een TMS de aangewezen applicatie. Aanvullend kun je ervoor kiezen om vervoerders te selecteren die aantoonbaar minder CO₂ uitstoten. Eigenlijk is het verhaal heel simpel: als je niet beschikt over inzicht in je CO₂-uitstoot, dan loop je kans op een boete. Een TMS is de meest voor de hand liggende tool voor het krijgen van dit inzicht. De datum van 1 januari 2024 nadert bovendien met rasse schreden.

Statistiek: hoe zit het werkelijk met duurzaamheidsplannen?

Op basis van onderzoek uitgevoerd door Sapio Research – op verzoek van Descartes – blijkt dat van alle bevraagde Europese bedrijven 46 procent een ESG-strategie (Environmental, Social en Governance) heeft. Slechts 21 procent heeft daadwerkelijk een actieplan opgesteld én het geld ervoor gereserveerd om dit uit te voeren.

Helpen IT-tools?

Uit het Sapio-onderzoek blijkt dat 63 procent van de ondervraagde ondernemingen supply chain en logistieke technologie tools zien als zeer waardevol voor de bedrijfsprestaties.

Behoefte aan integratie

Het onderzoek toont tenslotte aan dat bedrijven vooral behoefte hebben aan integratie tussen verschillende IT-tools en transport tracking. Daarmee verwachten ze te kunnen innoveren. Juist bij deze twee aspecten kan een TMS van grote waarde zijn.

5 Snel aan de slag met emissierapportage voor supply chains

Europa vereist van bedrijven dat ze gaan rapporten over de uitstoot van zendingen. Hiervoor heeft het de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) als onderdeel van het EU Emissions Trading System (ETS) opgetuigd. Bedrijven moeten in kaart brengen wat de uitstoot is van transporthandelingen binnen de keten.

Weinig tijd te verliezen

De melding dat het CSRD start is meer dan een papieren tijger. Ondernemers moeten snel en hard aan de slag met de voorbereidingen. Vanaf 1 januari 2024 is het eerst aan grotere bedrijven om aan te tonen hoe het zit met de emissies in hun supply chains. Vanaf 1 januari 2025 geldt dit ook voor kleinere bedrijven.

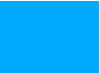
Emissies rapporteren uit de hele supply chain

Het rapporteren van emissies geldt voor de eigen uitstoot én die in de keten, dus ook van partners. In de praktijk van Scope 1 tot en met Scope 3. Dat is alleen mogelijk als er een goed, modern en logistiek administratieve applicatie in gebruik is. Een Transport Management Systeem (TMS) is niet de enige, maar wel de aangewezen tool hiervoor. Dat is immers in de basis al voorzien van de functionaliteit waarmee transport orders zijn te verwerken én inschattingen te maken zijn voor de uitstoot die hoort bij een zending.

Selecteren en implementeren

De druk op ondernemers om te voldoen aan de Europese regelgeving neemt toe, al was het maar om de simpele reden dat veel bedrijven geen of een onvoldoende modern TMS hebben om mee te rapporten. Daarnaast neemt de selectie en implementatie van een TMS ook tijd in beslag. Oplossingen zijn voorhanden op de markt, maar snel handelen is vereist.

Over Descartes

Descartes is de wereldwijde leider op het gebied van on-demand SaaS-oplossingen (Software-as-a-Service) die bijdragen aan de verbetering van de productiviteit, en van de prestaties en zekerheid voor ondernemingen, waarbij logistiek een belangrijke rol speelt. Klanten gebruiken de modulaire, cloud-based oplossingen om leveringen te plannen, te sturen, te volgen en te meten. Ook kunnen zij vrachten plannen, toewijzen en uitvoeren, transportfacturen opstellen, controleren en betalen, wereldwijde handelsdata bekijken, douane- en beveiligingsdocumenten voor import en export archiveren, en verschillende andere logistieke processen uitvoeren. Dit alles door deelname aan 's werelds grootste, multimodale samenwerkingscommunity voor logistiek. Het hoofdkantoor van Descartes is gevestigd in Waterloo (Canada), en de organisatie heeft kantoren en partners wereldwijd.

Kom meer te weten op www.descartes.com/nl en volg ons op [LinkedIn](#).

Uniting the People & Technology That Move the World.
